

Czym jest FASD?

mgr Patrycja Walenciuk

psycholog/ terapeuta SI/ Certyfikowany Specjalista FASD

Plan szkolenia

- Charakterystyka FASD – przyczyny i skutki
- FASD a FAS
- Diagnoza
- Pomoc
- Profilaktyka

FASD

- **Spektrum Płodowych Zaburzeń Alkoholowych (FASD)** jest nieuleczalnym, niegenetycznym zespołem chorobowym mogącym wystąpić u dzieci, których matki piły alkohol w czasie ciąży.

FASD

- **Płodowy Zespół Alkoholowy - Fetal Alcohol Syndrome (FAS, w ICD-10 kod Q86,0);**

LD2F. 00 Fetal alcohol syndrome - ICD-11

- **niepełny FAS (partial FAS);**

- **Neurorozwojowe Zaburzenia Zależne od Alkoholu (ARDN).**

Statystyki

- Co roku w Polsce rodzi się około 1000 dzieci z FAS;
- 1/100 dzieci cierpi na zaburzenia wynikające ze spożywania alkoholu przez ich matki w czasie ciąży;
- 1/500 dzieci ma FAS;
- Na świat przychodzi 10 razy więcej dzieci z pełnoobjawowym FAS niż z zespołem Downa.

Krótką historia...

1957 Waszyngton – badania na świnkach morskich.

1968 Rumunia – badania na kurczętach.

1971 – badania na szczurach.

1973 Stany Zjednoczone – obserwacja dzieci.

Charakterystyka FASD

uszkodzenia ośrodkowego układu nerwowego

zaburzenia neurologiczne

opóźnienie rozwoju fizycznego i psychicznego

zaburzenia zachowania

niedorozwój umysłowy

nadpobudliwość psychoruchowa

wady rozwojowe (m.in.: serca i stawów).

Charakterystyka FAS

**prenatalne i postnatalne
zaburzenia wzrostu (masa +
długość ciała)**

**dysmorfie twarzy
(charakterystyczne cechy budowy
twarzy: wąskie szpary powiekowe,
brak rynienki podnosowej, brak
górnjej czerwieni wargowej).**

Inne cechy
fizyczne

małogłowie (mikrocefalia)

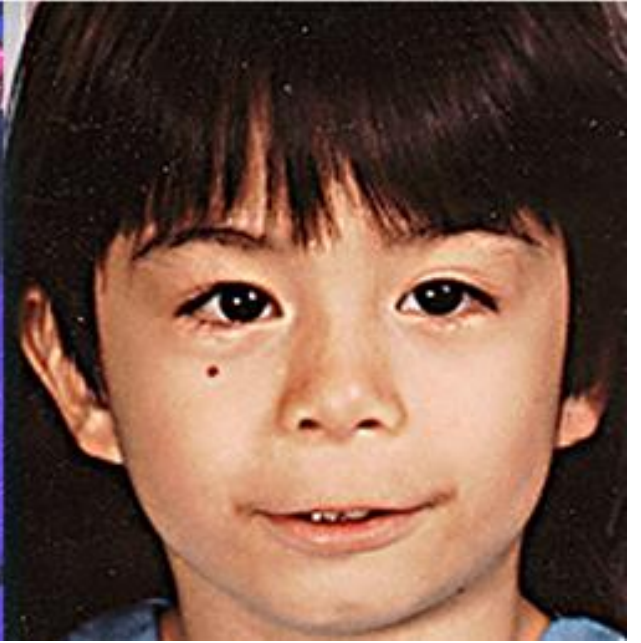
spłaszczona środkowa część twarzy

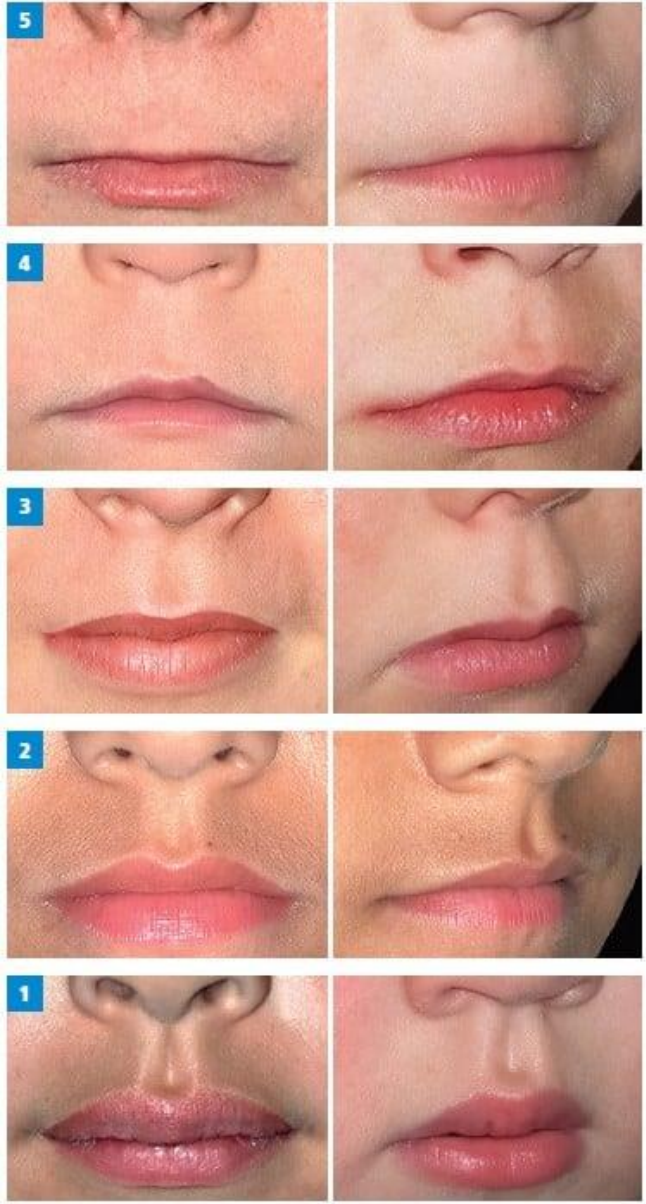
krótki, zadarty nos

mała żuchwa

niesymetrycznie osadzone uszy

zmarszczka nakątna (w kącie oka).

Alkohol a ciąża

- Każda ilość alkoholu działa toksycznie na rozwijające się wewnątrzmacicznie dziecko.
- Każde 50 mg alkoholu oznacza śmierć 20 milionów komórek nerwowych.
- Im większa ilość alkoholu, tym większe jest ryzyko uszkodzeń. Cząsteczki etanolu zawartego w alkoholu bez problemu przenikają przez łożysko i uszkadzają płód.

Moment krytyczny

Największe uszkodzenia płodu występują pomiędzy 2 a 4 tygodniem od zapłodnienia!

Skutki

- Obniżenie IQ
- Zaburzenia uwagi i zdolności uczenia się
- Wady serca
- Dysfunkcje mózgu
- Śmierć

Skutki c. d.

- Nadaktywność
- Niedojrzałe zachowanie
- Wydłużony czas reakcji
- Deficyt uwagi
- Słaba ocena sytuacji
- Słabe kontrolowanie impulsów
- Deficyt pamięci wzrokowej i werbalnej
- Trudności z rozumieniem pojęć abstrakcyjnych
- Trudności w rozwiązywaniu problemów
- Problemy z pamięcią (krótkotrwała)
- Problemy z wykorzystaniem informacji
- Utrudnione wiązanie nowych wiadomości z poprzednimi
- Problemy z myśleniem przyczynowo skutkowym
- Brak wyobraźni
- Brak poczucia czasu
- IQ poniżej normy
- Trauma!!!!

The background features several concentric red circles of varying radii. A dashed red line follows the path of one of these circles, starting from the left side and curving upwards and to the right. A small red downward-pointing triangle is positioned on this dashed line, pointing towards the text.

▼ Dlaczego skutki są tak
obszerne?

Najczęściej uszkodzone obszary mózgu

- **Jądra podstawne** odpowiedzialne są za motorykę, procesy poznawcze w tym za zdolności przyswajania wiedzy i funkcje wykonawcze (zdolność przełączania się z zadania na zadanie, hamowania niestosownych zachowań, pamięć przestrzenną).

Najczęściej uszkodzone obszary mózgu

- **Ciało modzelowate** przekazuje informacje między prawą i lewą półkulą, stanowi rolę „łącznika” między półkulami. Zaburzenia funkcjonowania ciała modzelowatego wiążą się z :
 - deficytami uwagi
 - problemami z koncentracją
 - problemami z funkcjonowaniem intelektualnym
 - problemami z pisaniem i czytaniem
 - problemami z pamięcią werbalną
 - problemami z funkcjami wykonawczymi
 - problemami z funkcjonowaniem psychospołecznym.

Najczęściej uszkodzone obszary mózgu

- **Mózdzek** odpowiada zarówno za funkcje motoryczne - rozwój dużej motoryki (na przykład: skakanie, chodzenie) i równowagę, jak również uczestniczy w procesach poznawczych. Zaburzenia funkcjonowania mózdzku przekładają się na problemy w nauce (przyswajania wiedzy), jak również zaburzenia równowagi i koordynacji.

Najczęściej
uszkodzone
obszary mózgu

- **Hipokamp** bierze udział w procesach uczenia się i pamięci, jest strukturą szczególnie wrażliwą na działanie alkoholu. Jego uszkodzenia decydują o kompleksowych problemach w przyswajaniu wiedzy.

FASD może współwystępować z
każdym innym zaburzeniem
rozwojowym

Najczęściej...

- F80 – swoiste zaburzenia mowy i języka,
- F81 – swoiste zaburzenia rozwoju umiejętności szkolnych,
- F82 – swoiste zaburzenie rozwoju funkcji motorycznych,
- F83 – mieszane specyficzne zaburzenia rozwojowe,
- F84 – całościowe zaburzenia rozwojowe,
- F88 – inne zaburzenia rozwoju psychicznego,
- F91 – zaburzenia zachowania,
- F92 – mieszane zaburzenia zachowania i emocji,
- F93 – zaburzenia emocjonalne rozpoczynające się zwykle w dzieciństwie,
- F94 – zaburzenia funkcjonowania społecznego rozpoczynające się zwykle w dzieciństwie lub wieku młodzieńczym,
- F94.8 – inne dziecięce zaburzenia funkcjonowania społecznego,
- F98 – inne zaburzenia zachowania i emocji rozpoczynające się zwykle w dzieciństwie lub wieku młodzieńczym

FASD w liczbach

FAS 5%

pFAS 5%

**Zaburzenia
neurorozwojowe 25%**

**Zaburzenia
neurobehawioralne
45%**

Diagnoza

■ Zespół:

- Specjalista FASD
- Psycholog
- Logopeda
- Terapeuta SI
- Lekarz
- Pracownik socjalny

DIAGNOSTYKA FASD

4-Cyfrowy Kwestionariusz Diagnostyczny

Wyraźne	Poważne	Wysokie ryzyko	4					4	Wysokie ryzyko		
Umiarkowane	Prawdopodobne	Umiarkowane ryzyko	3					3	Ryzyko		
Nieznaczące	Możliwe	Brak danych	2					2	Ryzyko nieznane		
Dyskretne	Mało prawdopodobne	Brak	1					1	Brak ryzyka		
<i>Opóźnienie Wzrostu i cechy dysmorficzne</i>	<i>Uszkodzenie OUN</i>	<i>Prenatalna ekspozycja na alkohol</i>	X	Wzrost	Twarz	OUN	Alkohol	X	<i>Inne ekspozycje/ zdarzenia</i>	Czynniki prenatalne	Czynniki postnatalne

Diagnoza w Lublinie

- W dniu **31.03.2021r.** został otwarty Regionalny Punkt Diagnostyki i Terapii FAS/FAS działający przy Regionalnym Ośrodku Polityki Społecznej w Lublinie.
- **numer telefonu: 81 5287667 lub 81 5287650**
- Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Lublinie ul. Diamentowa 2, 20-447 Lublin

Pomoc

- FAS jest nieuleczalny!
- Dostosowanie odpowiednich form pomocy w zależności od występujących trudności
- Oddziaływania w każdym obszarze funkcjonowania dziecka.
- Pomoc nie tylko dziecku ale także rodzinie.

Profilaktyka

- Co roku, 9 września, obchodzony jest Światowy Dzień FAS

A large red speech bubble graphic with a white outline, pointing downwards. The text "FAKTY I MITY" is centered inside the bubble in white, uppercase letters. The background features a pattern of thin, light gray curved lines, some solid and some dashed, creating a sense of motion or a stylized wave.

FAKTY I MITY

Za wystąpienie
FASD u dziecka
odpowiedzialna
jest tylko kobieta

- FASD jest wynikiem spożywania alkoholu przez kobietę w trakcie ciąży. Natomiast mężczyzna, który nadmiernie spożywa alkohol lub inne substancje szkodliwe może spowodować uszkodzenie nasienia lub przekazać wadliwe DNA.

Moje znajome, czy
kobiety w mojej
rodzinie piły
nieznaczne ilości
alkoholu w ciąży i
ich dzieci są zdrowe

- Każda ciąża jest inna. Nie każda ciężarna, która pije alkohol w ciąży, urodzi dziecko z problemami widocznymi w okresie noworodkowym, dojrzewania czy dorosłości, tak samo jak nie każdy palacz będzie miał raka płuc. Natomiast niepodważalny jest fakt toksycznego działania alkoholu na rozwijające się w łonie matki dziecko. Dlatego też, po co ryzykować?

Jedna lampka
wina nie ma
wpływu na rozwój
dziecka

- Każda ilość alkoholu spożyta przez ciężarną dociera do rozwijającego się dziecka, nawet jeśli jest to niewielka dawka. Nie ma takiej ilości alkoholu, która nie przedostawałaby się do rozwijającego się w łonie matki dziecka.

Trzeba być osobą
uzależnioną od
alkoholu, by
urodzić dziecko z
FASD

- Każda ilość alkoholu spożywana w czasie ciąży jest ryzykiem dla prawidłowego rozwoju dziecka, nie trzeba pić ryzykownie czy szkodliwie, by powodować ryzyko dla zdrowego rozwoju płodu. Wiele kobiet nie uzależnionych od alkoholu rodzi dzieci z deficytami wynikającymi z płodowej ekspozycji na alkohol. Fakt ten jest wynikiem braku wiedzy o teratogennym działaniu alkoholu na płód.

Lepiej pić alkohol
w czasie ciąży niż
zażywać narkotyki

- Tylko alkohol jako jedyna z pośród używek jest toksyczna, ma wpływ na zmiany genów u dzieci w łonie matki. Alkohol powoduje więcej szkód w rozwijającym się płodzie niż inne substancje takie jak marihuana, heroina i kokaina.

Ośrodek Fastryga

Małgorzata Klecka

FASCYNUJĄCE DZIECI

Z KSIĄŻKĄ DOSTĘP DO PIERWSZEGO POLSKIEGO FILMU O FAS

Dziękuję za uwagę